

Аналіз впливу біопсихосоціальних факторів на рівень психічного здоров'я працівників промислових підприємств

*Віталій Підлубний
Микола Хоміцький*

Запорізький державний медичний університет
Запорізький державний медичний університет

Даний текст є тезами Конгресу: «Психосоматична медицина XXI століття: реалії та перспективи». Описане нижче присвячено аналізу впливу біопсихосоціальних факторів на рівень психічного здоров'я працівників промислових підприємств.

Актуальність

В останні роки, стан здоров'я населення постійно погіршується у зв'язку із збільшенням нервово-психічних навантажень, стресових ситуацій, із зростанням алкоголізму та наркоманії, зниженням якості життя в окремих соціальних групах. Відзначається стійка тенденція збільшення числа осіб з несприятливими психічними розладами, що формує одну із найважливіших соціальних, економічних, культурних та медичних проблем. В останні роки доведено вплив на поширеність і прояв несприятливих психічних розладів таких факторів, як виробничі умови, місце проживання, соціальна група, стресова ситуація, соціально-економічний рівень життя, сімейний стан, клімат у сім'ї. Недостатній рівень вивчення комплексного впливу медико-соціальних факторів на поширеність, формування і перебіг несприятливих психічних розладів, а також висока потреба у підвищенні якості охорони психічного здоров'я населення, створенні ефективних форм і методів профілактики несприятливих психічних розладів визначають медико-соціальну актуальність даної проблеми.

Мета дослідження

На основі комплексного вивчення контингенту працівників промисловості з різним рівнем психічного здоров'я визначити закономірності впливу біопсихосоціальних факторів на виникнення психічних реакцій, станів та розладів.

Матеріали і методи

Дослідження проводилося на базі Запорізької обласної клінічної психіатричної лікарні за період 2015–2017 рр. До групи обстежених, увійшли 982 працівника промислових підприємств, які проходили психопрофілактичні огляди. Серед обстежених були 656 (66,8 %) чоловіків і 326 (34,2 %) жінок (середній вік $34,3 \pm 4,81$ років). Контингенти порівнюваних груп мали подібні вікові, соціально-побутові, виробничі характеристики.

Для досягнення мети використано клініко-епідеміологічний, клініко-психопатологічний і статистичні методи. В якості основного інструменту дослідження застосовувалася «Базисна карта для клініко-епідеміологічних досліджень», що включала в себе соціально-демографічні відомості, дані анамнезу, інформацію про різні форми виробничих факторів, пов'язаних з особливостями праці, стажем роботи, даними про наявність соматичних захворювань.

Результати дослідження

Серед різноманітних біопсихосоціальних факторів ризику, виявлених у працівників промислової популяції, переважають несприятливі психосоціальні фактори, пов'язані з професійною діяльністю, виробничою шкідливістю, психофізичні перевантаження, видом праці, змінною роботою, тривалістю роботи в промисловості, взаємовідносинами на роботі, в сім'ї, а також біологічними – вік, соматична патологія та фактори ризику екзогенно-органічного характеру. Ступінь впливу різних груп факторів співвідноситься з рівнем психічного здоров'я. Так, при дезадаптаційних реакціях переважну роль відіграють соціальні фактори. При дезадаптаційних станах, невротичних та особистісних розладах, а також розладах обумовлених ураженням головного мозку відмічається комплексний вплив всієї групи біопсихосоціальних факторів.

Висновки

Проведена оцінка ступеню впливу виробничих, соціальних та біологічних факторів на рівень психічного здоров'я працівників промислової популяції та встановлені між ними причинно-наслідкові зв'язки, що визначають особливості формування цих порушень, вимагають інноваційних підходів в організації профілактичних заходів та визначення програм лікувально-профілактичної допомоги в сучасних умовах, яка має базуватися не тільки на симптоматичному підході, спрямованому на корекцію наявних патологій, а, насамперед, профілактичному напрямі.